

2023. április 22. (szombat) / Saturday, 22 April 2023

Szimpózium

ÚJ KUTATÁSOK A ZENEI NEVELÉS TERÜLETÉN: KÉPESSÉGEK MÉRÉSE ÉS FEJLŐDÉSE

Elnök: Janurik Márta

Szegedi Tudományegyetem, Bartók Béla Művészeti Kar; MTA-MATE Kora Gyermekkor Kutatócsoport

Opponents: Zsolnai Anikó

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Az iskolai ének-zene oktatás legfontosabb feladata a zene iránt érdeklődő, azt örömmel befogadó, a zenélés iránt nyitott személyiség formálása. Az utóbbi években több zene-pedagógiai kutatás témája az iskolai ének-zene oktatás. Ezek azonban azt támasztják alá, hogy a tanulók nagy része motiválatlan az ének-zene órákon folyó tevékenységek iránt, nem kedveli az éneklést, klasszikus zenét pedig ritkán hallgat. A zene megértéséhez, élvezetéhez és magához a zenéléshez, de önmagában a zene iránti pozitív attitűd kialakulásához is elengedhetetlen a zenei képességek sokoldalú fejlettsége, fejlesztése, a mérés-értékelés korszerű lehetőségének megteremtése, illetve a fejlődési jellemzők minél alaposabb feltárása. A szimpóziumban szereplő kutatások ehhez kívánnak hozzájárulni. Az első előadás az éneklés képességének emberi tényezőt mellőző, digitális kiértékelésének lehetőségével foglalkozik. A kifejlesztett mérőeszköz alkalmazása a hallás utáni hangközéneklés feladatok számítógépes kiértékelését teszi lehetővé, kiküszöbölve ezzel az emberi tényezőt, az esetlegesen ezzel járó szubjektivitást. Az e mérőeszközzel folytatott kismintás, első kutatásukban a szerzők az emberi és a digitális kiértékelés eredményeit hasonlítják össze. Az emberi, illetve a digitális értékelés átlageredményei, valamint a közöttük kimutatott erős korreláció arra enged következtetni, hogy a későbbiekben kialakítható egy könnyen használható mérőeszköz, mely mind a pedagógiai gyakorlat, mind a kutatás számára hasznos eszközzé válhat. A további két előadás fontos zenei alapképességek, az éneklési képesség, valamint a ritmikai képesség fejlődési jellemzőinek feltárásához kíván hozzájárulni. Ezek egyike az éneklés fejlődésének keresztmetszeti vizsgálatára vállalkozott. Az ének-zene oktatás kiemelten épít az éneklésre, ugyanakkor hazai oktatási körülmények közötti fejlődési jellemzőinek szisztematikus feltárására eddig nem került sor. A kutatás 1., 3., 5. és 7. évfolyamos általános zenei oktatásban részt vevő és ének-zenei tagozatos tanulók éneklési képességének fejlettségét vizsgálta. Az eredmények alapján az éneklés nagyobb mértékű fejlődése elsősorban az iskolai tanulás korai időszakára tehető. További, jelentősebb mértékű fejlődéséhez a közoktatásban kevésbé adottak a lehetőségek, módszertani változásra, több gyakorlati lehetőségre van szükség. A ritmikai készségek fejlettsége szintén meghatározó lehet abban, hogyan viszonyulunk a zenéhez, milyen mértékben vállalkozunk zenei tevékenységekre. Az utolsó előadás a ritmikai készségek fejlődési jellemzőit vizsgálja longitudinális kutatás formájában. Eredményei alátámasztják, hogy az iskolai tanulás kezdete a ritmikai fejlődés szempontjából – az énekléshez hasonlóan – szenzitív időszak. A követéses vizsgálat arra is rávilágít, hogy az iskolai fejlesztés módszerei 1. osztályban inkább a fejletlenebb ritmikai készségekkel rendelkező tanulók felzárkózását segítik elő, a magasabb képességű tanulók számára kevésbé nyújtanak előrelépési lehetőséget.

A kutatásokat a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja, valamint a Szegedi Tudományegyetem Interdiszciplináris Kutatásfejlesztési és Innovációs Kiválósági Központ (IKIKK) Humán és Társadalomtudományi Klaszterének IKT és Társadalmi Kihívások Kompetenciaközpontja támogatta. A szerzők a Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport tagjai.